

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

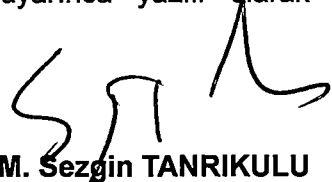
Tarih : 09 Nisan 2025

Sayı : 10569

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27384

Aşağıdaki sorularımın, **Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ve talep ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Tarım sektörü, ülkemizin gıda güvenliği, ekonomik sürdürülebilirliği ve kırsal istihdam açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak, son yıllarda tarım politikalarında yapılan hatalar ve destekleme mekanizmalarının yetersizliği nedeniyle çiftçiler giderek üretimden çekilmekte, tarımsal üretim düşmekte ve Türkiye giderek tarımda dışa bağımlı hale gelmektedir. Özellikle IMF ve Dünya Bankası'nın yönlendirmeleri doğrultusunda tarımsal girdi üreten kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilmesi ve destekleme kurumlarının tasfiye edilmesi, çiftçileri büyük ölçüde mağdur etmiştir. Tarımsal desteklerin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'ya oranı %1 seviyesinin altında kalmış, 5488 sayılı Tarım Kanunu'na göre çiftçiye verilmesi gereken desteklerin yalnızca beşte biri ayrılmıştır. Bu süreçte çiftçiler, yüksek girdi maliyetleri karşısında tarım arazilerini ve üretim araçlarını ipotek ederek borçlanmış, ancak verilen destekler kredi faizlerini dahi karşılamaktan uzak kalmıştır. 2024 yılında tarımsal destekler 91,5 milyar TL'de kalırken çiftçilerin banka borçları 620 milyar TL'yi aşmıştır. Üreticiler, düşük ürün fiyatları ve destek yetersizliği nedeniyle üretimden çekilmekte, tarımsal alanlar boş kalmaktadır. Bunun üzerine hükümet, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 8/K maddesine dayanarak 22 Ağustos 2024 tarihli "İşlenmeyen Tarım Arazilerinin Tarımsal Amaçlı Kiraya Verilmesine İlişkin Yönetmelik" ile yeni bir düzenlemeye gitmiştir. Ancak bu yönetmelik, küçük ve orta ölçekli çiftçilerin üretime geri dönmesini sağlamaktan çok, tarım arazilerinin büyük sermaye gruplarına ve iktidara yakın çevrelere devredilmesine zemin hazırlayabilecek düzenlemeler içermektedir. Yönetmelikte belirsizlikler ve çelişkiler bulunmakta, çiftçilerin mülkiyet haklarının yeterince korunup korunmayacağı konusunda ciddi şüpheler doğmaktadır.

Bu bağlamda:

1. 5488 sayılı Tarım Kanunu'na göre çiftçilere ödenmesi gereken destek miktarının yıllardır yalnızca beşte biri ayrılmasının gerekçesi nedir? Desteklerin GSYH'nin binde 20'sine çıkarılması yönünde bir çalışmanız var mıdır?
2. 2024 yılı itibarıyla tarımsal destek miktarı 91,5 milyar TL iken, çiftçilerin banka borçlarının 620 milyar TL'yi aşması konusunda Bakanlığınız nasıl bir önlem almayı planlamaktadır?
3. Çiftçilerin borç yükünü hafifletmek için 2025 yılı 6. ayı sonuna kadar uygulamaya sokulacak özel bir destek veya kredi yapılandırması çalışmanız var mıdır?
4. Yüksek girdi maliyetleri nedeniyle üreticilerin zarar etmesi ve üretimden çekilmesi karşısında, gübre, tohum, yem, ilaç gibi tarımsal girdilerde kamuya ait üretim tesislerinin yeniden açılması veya yeni KİT'lerin kurulması yönünde 2025 yılında bir çalışma yapılmakta mıdır, yapılacak mıdır?
5. 22 Ağustos 2024 tarihli "İşlenmeyen Tarım Arazilerinin Tarımsal Amaçlı Kiraya Verilmesine İlişkin Yönetmelik" ile kamuya ait tarım arazilerinin kiralanmasının, iktidara yakın çevrelere rant sağlama amacı taşıdığına dair iddialar hakkında Bakanlığınızın açıklaması nedir? Bu süreçte şeffaflığı sağlamak adına nasıl bir mekanizma oluşturulacaktır?
6. Tarımda üretimi teşvik etmek yerine arazilerin başkalarına kiralanmasını esas alan modelin, 2025 yılında tarımsal üretimi hangi oranlarda (ürün gruplarına göre) artıracığı düşünülmektedir?

7. Tarım sektörünün sürdürülebilirliği için üretici kooperatiflerinin güçlendirilmesi, destekleme politikalarının revize edilmesi ve fiyat istikrarını sağlamak adına 2025 yılında nasıl bir yol haritası öngörülmektedir?
8. Tarım arazilerinin parçalanmasını önlemek amacıyla yürürlüğe giren 5403 sayılı Kanun'un, miras yoluyla bölünmeyi önlemede ne ölçüde başarılı olduğu konusunda Bakanlığınızın elinde hangi veriler bulunmaktadır? Bakanlığınızın elinde hangi veriler mevcutsa verilerin tarafıma sunulmasını talep ediyorum.
9. Çiftçiliğin giderek cazip olmaktan çıkması nedeniyle tarımsal üreticilerin ortalama yaşı 57'ye yükselmiştir. Genç nüfusun tarıma yönlendirilmesi için eğitim, finansman ve teşvik mekanizmaları konusunda hangi politikalar uygulanmaktadır?
10. Tarımsal ulaştırma politikalarında maliyetleri düşürmek adına deniz ve demiryolu taşımacılığı gibi alternatif modellerin 2025 yılında teşvik edilmesi için bir çalışma yapılmakta mıdır?
11. TC Ziraat Bankası'nın yeniden çiftçilere odaklanan bir banka haline dönüştürülmesi ve tarımsal kooperatif bankacılığı modelinin hayata geçirilmesi konusunda herhangi bir adım atılacak mıdır?
12. Tarımsal üretimde ithalat bağımlılığını azaltmak ve gıda egemenliğini sağlamak adına, Türkiye'nin net ithalatçı pozisyonundan çıkması için Bakanlığınızın belirlediği somut stratejiler nelerdir?